

## Kako se financira Evropska Unija in za kakšne namene se zbrani denar porabi?

Eno izmed proračunskih načel je načelo ločenosti po namenu – prihodki se načrtujejo glede na vir, odhodki pa glede na njihov namen.

### • **Financiranje EU**

Proračun EU se financira po sistemu t.i. virov lastnih sredstev. Višino vseh lastnih sredstev soglasno določi Svet EU z odločbo, ki mora biti naknadno ratificirana v parlamentih držav članic. V obdobju tekoče večletne finančne perspektive 2000 – 2006 je določena zgornja meja lastnih sredstev EU v višini 1,27% bruto nacionalnega produkta (BNP) vseh držav članic. Sam proračun pa sprejema Evropski parlament v sodelovanju s Svetom EU.

V skupno blagajno EU sodi dogovorjeni delež **davka na dodano vrednost** (kar predstavlja približno 33,2% vseh prihodkov v letu 2001), **carine** (13,6%), **kmetijske dajatve** (1,9%) pobrane na zunanji meji EU, doplačila držav članic na podlagi **BNP** (37%) posameznih držav članic, ter **ostali prihodki** (14,3%), ki jih med drugim sestavljajo odmerjeni davki na osebne dohodke uslužbencev evropske javne uprave, kazni (ki jih plačujejo družbe, ki kršijo pravila konkurence v EU), morebitni presežek proračuna iz prejšnjega leta in drugo.

Kot velja za vse države članice, bo tudi Slovenija po njeni vključitvi v EU morala prispevati svoj delež v skupno blagajno.

### • **Struktura proračunskih odhodkov EU**

Odhodki proračuna EU morajo biti po načelu uravnoteženosti izenačeni s prihodki, kar pomeni, da primanjkljaj v nobenem primeru ni dovoljen.

Odhodki evropskega proračuna se delijo na pet glavnih postavk. Najvišja postavka je **kmetijstvo**, ki je predstavljala v letu 2002 45% vseh odhodkov. Razlog temu so cilji skupne kmetijske politike, določeni v Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti (PES): povečevati konkurenco v kmetijstvu, zagotoviti kmetijski populaciji spodoben življenjski standard, stabilizirati trg kmetijskih proizvodov itd.

Na drugem mestu so odhodki za skladen gospodarski, regionalni in socialni razvoj, ki znašajo približno 34% vseh odhodkov in se nalagajo v t.i. **strukturne sklade in kohezijski sklad**. Namen teh skladov je ublažiti posledice neenake porazdelitve premoženja po različnih regijah, izboljšati zaposlitvene možnosti, pospešiti skladen razvoj različnih regij v Evropi ter zavarovati in izboljšati okolje.

Temu sledijo sredstva, namenjena **notranji politiki EU**, v višini 6,6% vseh odhodkov. Večji del sredstev je namenjen za področje raziskav in tehnološkega razvoja, visokošolstvo, področje zaščite okolja, transport, kulturo, informatiko in komunikacije.

Med odhodke, namenjene **zunanji dejavnosti EU** (9,4%) sodijo stroški za mednarodno sodelovanje s tretjimi državami, humanitarna pomoč in t.i. predpristopna pomoč državam kandidatkam (40% te postavke).

Zadnji del odhodkov proračuna je namenjen **administrativnemu aparatu** (5%), ki pokriva stroške prostorov in opreme, osebne prejemke uslužbencev in pokojnine. Iz navedenega izhaja, da predstavljajo osebni prejemki uslužbencev le manjši delež v celotnih odhodkih proračuna. Pri tem pa gre omeniti zanimivo primerjavo, da je v evropskem upravnem aparatu zaposlenih okrog 32.000 uslužbencev, kar je približno toliko kot vseh uslužbencev javne uprave večjega evropskega mesta kot je npr. Dunaj.

### O avtorjih prispevkov:

Tadeja Brenčič, univ.dipl. pravnica – PricewaterhouseCoopers d.o.o.